

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Εκατό Χρόνια η Κόνιτσα ελεύθερη (1913-2013)

*Εορτασμός για την Απελευθέρωση της Κόνιτσας
από τους Οθωμανούς*

Κόνιτσα, 24 Φεβρουαρίου 2013

Πρόσκληση

Την Κυριακή, 24 Φεβρουαρίου 2013, συμπληρώνονται εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Κόνιτσας από τους Οθωμανούς. Ο Δήμος Κόνιτσας οργανώνει, για όλο το έτος 2013, σειρά εκδηλώσεων με στόχο την επιστημονική έρευνα και τεκμηρίωση των γεγονότων της απελευθέρωσης αλλά προπάντων με στόχο την τιμή στον αγώνα εκείνων που θυσιάστηκαν για την ελευθερία.

Στο πλαίσιο αυτών των εκδηλώσεων σας προσκαλούμε να γιορτάσουμε την 24 Φεβρουαρίου, ως ημέρα τιμής, ευγνωμοσύνης και μνήμης.

Η παρουσία σας αποτελεί τιμή για μας

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας

Παναγιώτης Γαργάλας

Πρόγραμμα

7.30: Αρχιερατική Λειτουργία στο Ι. Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού

11.00: Επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνου από το Δήμαρχο Κόνιτσας στο μνημείο των πεσόντων

11.15-11.30: Βυζαντινή-Παραδοσιακή χορωδία Ι. Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης: Τραγούδια της απελευθέρωσης

11.30-11.50: Ο πανηγυρικός της ημέρας στο Δημαρχείο Κόνιτσας, με ομιλητή τον κ. Αναστασόπουλο Νικόλαο, Λέκτορα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, *Η Κόνιτσα στο Ελληνικό Κράτος: Πραγματικότητες και συμβολισμοί.*

11.50-12.00: Προβολή οπτικού υλικού από τα σχολεία Β/θμιας Εκπ/σης Κόνιτσας

12.00-12.30: Μουσική εκδήλωση με την ορχήστρα των πνευστών (Jazz-Ethnic) του Μουσικού Σχολείου Ιωαννίνων

12.30: Δεξίωση στο Δημαρχείο

13.00: Στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Κόνιτσας θα γίνουν τα εγκαίνια της έκθεσης Βιβλίων της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Κόνιτσας και του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστάνιανης Πωγωνίου με θέμα: *"Εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Κόνιτσας"*.

Απονομή αναμνηστικής πλακέτας από το Δήμαρχο Κόνιτσας προς τιμήν του Συλλόγου Καστάνιανης Πωγωνίου.

Νικόλαος Αναστασόπουλος,
Λέκτορας Νεώτερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Η Κόνιτσα στο ελληνικό κράτος: πραγματικότητες και συμβολισμοί.

Οι Βαλκανικοί πόλεμοι, που ξέσπασαν τον Οκτώβριο του 1912, σηματοδοτούν για το ελληνικό κράτος μία επίπονη και επίμονη προσπάθεια εδαφικής ολοκλήρωσης. Η εικόνα του Ηπειρωτικού μετώπου, από τον Νοέμβριο του 1912 έως τα τέλη του Φεβρουαρίου 1913, αντικατοπτρίζει αυτήν ακριβώς την πολυεπίπεδη διαδρομή. Άλλωστε, η απελευθέρωση των Ιωαννίνων υπήρξε ένα συλλογικό επίτευγμα του Ελληνικού στρατού και υπογράμμισε, στο πεδίο της μάχης, την λήξη του αγώνα κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Εκτός, όμως, των ανωτέρω, ιδιαιτέρως για την εποχή μας, το εν λόγω γεγονός δεν έχει μόνον ιστορικό χαρακτήρα αλλά και συμβολισμούς, με τα μηνύματα της επίτευξης των στόχων που το συνοδεύουν.

Εν προκειμένω, η ένταξη της Κόνιτσας στην Ελλάδα, στις 24 Φεβρουαρίου, είναι, εν πολλοίς, αποτέλεσμα των πολεμικών επιχειρήσεων που έλαβαν χώρα στην ευρύτερη περιοχή το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Φεβρουαρίου του 1913. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, η έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα, δεν ήταν παρά το αποτέλεσμα κάποιων επιτυχημένων ενεργειών, συντονισμένων ή μεμονωμένων ή ακόμη και συγκυρίων. Ειδικότερα, προς αυτήν την κατεύθυνση, τονίζεται η συμβολή του Μητροπολίτη Βελλάς και Κονίτσης Σπυρίδωνα Βλάχου στην εκκόλαψη αντάρτικων ομάδων κατά των Οθωμανών από το 1908. Ομοίως, σταδιακά από τα τέλη του 1911, αντάρτικα σώματα εμφανίστηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας, όπως στην Βούρμπιανη, την Οξυά ή την Φούρκα. Ακολούθως, ήδη, από τον χειμώνα του 1912 σημειώθηκαν επαναστατικές ενέργειες στα χωριά της λάκκας του Αώου.

Στον επιχειρησιακό τομέα, η αντιμετώπιση του μετώπου της Κόνιτσας είχε ανατεθεί σε απόσπασμα της V Μεραρχίας (αναπτυγμένη στη Φλώρινα, Έδεσσα, Καστοριά και Κοζάνη), αποτελούμενο από τα I και II τάγματα του 22ου Συντάγματος Πεζικού. Αυτά, στις αρχές Φεβρουαρίου ευρίσκονταν στο Επταχώρι, ενώ στις 7 του ίδιου μηνός κατευθύνθηκαν προς την Φούρκα. Την επομένη ημέρα, στις 8 Φεβρουαρίου, τα δύο τάγματα κατευθύνθηκαν προς την Μόλιστα, την οποία και κατέλαβαν, καθώς σημειώθηκε σχετική κίνηση Οθωμανικών δυνάμεων. Ωστόσο, στις 10 Φεβρουαρίου, οι Οθωμανοί επιτέθηκαν εκ νέου στην Μόλιστα ανεπιτυχώς και τελικώς στις 14 Φεβρουαρίου 3 φάλαγγες κινήθηκαν κατά των ελληνικών τμημάτων στην ίδια περιοχή. Στην μάχη που ακολούθησε, στις 15 Φεβρουαρίου, οι Οθωμανικές δυνάμεις αποκρούστηκαν με αρκετές απώλειες.

Η είδηση της πτώσης των Ιωαννίνων στις 21 Φεβρουαρίου και της νίκης του Ελληνικού στρατού στο Μπιζάνι είχε ως άμεσο αποτέλεσμα, την ίδια ημέρα, την αποχώρηση των Οθωμανών από την Κόνιτσα και ειδικότερα του διοικητή της περιοχής Τζαβήτ πασά. Βεβαίως, συνακόλουθα, λαμβάνεται υπόψη και η εντολή, στις 22 Φεβρουαρίου, του Πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου να παραμείνουν στην περιοχή δύο μεραρχίες ώστε να ολοκληρώσουν το έργο της εκκαθάρισης. Πάντως, στις 23 Φεβρουαρίου, ο Οθωμανικός στρατός, ο οποίος ευρισκόταν στην περιοχή Κόνιτσα – Λεσκοβίκι – Μεσογέφυρα είχε ήδη συμπυκωθεί προς την Πρεμετή. Ως εκ τούτου, το απόσπασμα της V Μεραρχίας έδωσε την εντολή αφενός στο τάγμα που ήταν στη Μόλιστα να καταλάβει την Κόνιτσα και αφετέρου στο τάγμα που ήταν στη Φούρκα να κινηθεί προς τη Μόλιστα. Ωσαύτως, στη διλοχία του 23ου Συντάγματος, η οποία ήταν στο Κάντσικο, να κατευθυνθεί προς την Στράτσιανη και την Καστάνιανη. Άλλωστε, το σχετικό απόσπασμα του τηλεγραφήματος του Γενικού Επιτελείου της 24ης Φεβρουαρίου αποτυπώνει τα δεδομένα: «...αριθμός τις φυγάδων ασυντάκτων κατόρθωσε να διαφύγει προς Βορράν. Η III Μεραρχία να εξακολουθήσει την προς Μεσογέφυρα πορεία της, να καταλάβη δε τη συμπράξι του αποσπάσματος της V Μεραρχίας και την Κόνιτσαν...».

Εν κατακλείδι, ο Ελληνικός στρατός, με επικεφαλής τον λοχαγό Α. Παπανικολάου, εισήλθε στην πόλη της Κόνιτσας στις 24 Φεβρουαρίου και έτυχε, ως φυσιολογικό, εξαιρετικά θερμής υποδοχής. Μάλιστα, ο Μητροπολίτης Σπυρίδων αντάλλαξε προσφωνήσεις με τον Έλληνα

αξιοματικό και ακολούθησε ο αφοπλισμός των κατοίκων της περιοχής, αφού προηγουμένως περισυλλέγησαν οι εναπομείναντες αιχμάλωτοι Οθωμανοί. Μάλιστα, σε σχετικό στρατιωτικό ημερολόγιο αναφέρεται χαρακτηριστικά για εκείνες τις στιγμές: «...άμα τη κατάληψι της πόλεως αμέσως περισυνελέγησαν οι διαμείναντες αιχμάλωτοι Τούρκοι περί τους 80 και διετάχθη η φρούρησης των τουρκικών οικιών, ίνα μη συμβώσιν έκτροπα... Ακολούθως διετάχθη ο αφοπλισμός των κατοίκων και συνεστήθη πολιτοφυλακή εξ εντόπιων ανδρών...».